

**Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Адміністративне судочинство в Україні

ОП «ПРАВО»

Шифр за ОП	Назва	Тип	Рівень вищої освіти	Період вивчення		Кількість кредитів	Вид підсумкового контролю
				Рік, коли пропонується вивчення	Семестр		
ОПП-2	Адміністративне судочинство в Україні	Обов'язкова дисципліна професійної підготовки	Перший (бакалаврський)	3	5	5	Екзамен

Мова навчання: українська.

Форми здобуття освіти: очна, заочна.

Види навчальних занять: лекції, семінарські заняття, консультація.

Методи навчання: кейс-метод, метод аналізу нормативно-правових актів, порівняльно-правовий метод, дослідницький метод, інтерактивні методи; словесний, пояснювально-демонстраційний, метод проблемного викладання, репродуктивний та інші відповідно до навчальних занять.

Оцінювання: поточне, підсумкове.

Мета викладання навчальної дисципліни: формування у здобувачів системного розуміння змісту та механізмів адміністративно-правового регулювання публічних відносин у сфері діяльності органів публічної влади, їх посадових осіб та інших суб'єктів владних повноважень, засвоєння теоретичних засад адміністративного права як галузі публічного права, а також набуття здатності аналізувати адміністративно-правові норми, кваліфікувати адміністративні правовідносини та застосовувати їх у практичній діяльності для забезпечення реалізації, захисту і відновлення прав і свобод людини і громадянина з урахуванням принципу верховенства права та сучасних стандартів публічного адміністрування.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК02	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК04	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК06	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології
ЗК07	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК08	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК11	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК07	Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.
СК08	Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.
СК09	Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.
СК10	Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.
СК11	Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
СК12	Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.
СК13	Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.
СК14	Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН03	Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.
ПРН05	Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.
ПРН06	Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.
ПРН07	Складати та узгоджувати план власного прикладного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.
ПРН09	Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.
ПРН11	Мати базові навички риторики
ПРН12	Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.
ПРН13	Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.
ПРН14	Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності.
ПРН18	Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.
ПРН19	Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.
ПРН20	Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.
ПРН22	Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

Засоби діагностики успішності навчання: усне опитування та участь у наукових дискусіях на семінарських заняттях, питання для поточного контролю, тести, питання для підсумкового контролю, оцінювання результатів неформальної освіти в порядку, визначеному Положенням про порядок визнання результатів навчання набутих у неформальній/інформальній освіті; підсумковий контроль у формі екзамену, що передбачає комплексну перевірку рівня досягнення програмних результатів навчання.

Зміст навчальної дисципліни:

Тема 1. Адміністративне судочинство як галузь права, наука та навчальна дисципліна

Поняття, предмет і метод адміністративного судочинства. Адміністративна юстиція як інститут судового захисту. Джерела адміністративного судочинства України. Адміністративне судочинство як наука та навчальна дисципліна. Співвідношення адміністративного судочинства з іншими галузями права.

Тема 2. Організація адміністративних судів в Україні

Правове становище суду в адміністративному процесі Становлення адміністративних судів в Україні. Принципи побудови системи адміністративних судів в Україні. Структура адміністративних судів в Україні. Правове становище суду в адміністративному процесі.

Тема 3. Учасники адміністративного процесу Адміністративна процесуальна правосуб'єктність учасників справи: відмінності між правоздатністю та дієздатністю. Суб'єкт владних повноважень як відповідач. Треті особи в адміністративному процесі. Інститут представництва в суді. Особи, які не є учасниками справи, але сприяють здійсненню правосуддя.

Тема 4. Процесуальні строки, судові витрати та процесуальний примус

Класифікація процесуальних строків: строки звернення до суду та строки вчинення процесуальних дій судом. Поновлення та продовження процесуальних строків: підстави, процедура та поважність причин пропуску. Структура судових витрат: судовий збір та витрати, пов'язані з розглядом справи. Заходи адміністративного процесуального примусу: відмінність від заходів адміністративної відповідальності та підстави їх застосування. Процесуальний штраф як засіб боротьби зі зловживанням процесуальними правами та невиконанням ухвал суду.

Тема 5. Докази та доказування

Предмет доказування в адміністративній справі: обставини, що підлягають підтвердженню, та обставини, що звільнені від доказування. Особливості розподілу тягара доказування. Належність, допустимість, достовірність та достатність доказів. Забезпечення та витребування доказів. Електронні докази в адміністративному судочинстві: поняття, порядок подання та особливості дослідження.

Тема 6. Процесуальні дії та документи

Судові виклики і повідомлення: способи вручення повісток та наслідки неявки учасників справи залежно від форми провадження. Заяви по суті справи: позовна заява, відзив, відповідь на відзив та заперечення. Письмові заяви з процесуальних питань. Фіксування судового процесу: поєднання повного технічного запису та протоколювання судового засідання

Тема 7. Провадження в суді першої інстанції

Стадії відкриття провадження: від прийняття позовної заяви до постановлення ухвали про відкриття провадження. Підготовче провадження: завдання, строки та значення підготовчого засідання для ефективного розгляду справи. Спрошене позовне провадження: категорії справ, критерії визначення та особливості розгляду (без виклику сторін). Особливості розгляду термінових адміністративних справ. Типові та зразкові справи: механізм застосування правових висновків Верховного Суду для розвантаження судової системи.

Тема 8. Судові рішення та їх перегляд

Види судових рішень: рішення та ухвали, вимоги до їх законності, обґрунтованості та вмотивованості. Апеляційне оскарження: об'єкти, суб'єкти, строки та межі розгляду справи апеляційним судом. Касаційні фільтри: підстави касаційного оскарження рішень у справах незначної складності. Перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами: підстави та процедурні особливості. Законна сила судового рішення: момент набрання сили, преюдиційність та обов'язковість до виконання

Тема 9. Виконання судових рішень

Судове рішення як підстава виконання: виконавчий лист, порядок його видачі та пред'явлення до виконання. Судовий контроль за виконанням судових рішень. Процесуальні питання виконання: заміна сторони виконавчого провадження, зміна способу та порядку виконання. Визнання протиправними рішень, дій чи бездіяльності виконавця в порядку адміністративного судочинства. Особливості виконання рішень у справах про стягнення коштів з державних органів та бюджетних установ.

Тема 10. Альтернативні способи вирішення адміністративних спорів та цифровізація судочинства

Врегулювання спору за участю судді: правова природа, підстави та процедура проведення (медіація в суді). Мирна угода в адміністративному процесі: межі допустимості та особливості затвердження судом. Дистанційне судочинство: участь учасників справи у судовому засіданні в режимі відеоконференції поза межами приміщення суду. Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система (ЄСІТС). Перспективи впровадження штучного інтелекту в адміністративне судочинство для підготовки проєктів рішень у малозначних (типових) справах.

Неформальна освіта (онлайн-курси та платформи)

У межах самостійної роботи здобувачам рекомендується проходження онлайн-курсів на міжнародних освітніх платформах з метою розширення професійних компетентностей.

Рекомендовані платформи:

- Coursera (Administración estratégica e IA: Innovación en Negocios: <https://www.coursera.org/specializations/administracionestrategicaia>; Розробка та створення системи відстеження скарг: <https://www.coursera.org/learn/design-and-build-a-complaints-tracking-system-with-sql#modules>);

- Prometheus (Державним службовцям про державну службу: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/public-service/>; Взаємодія органів державної влади з громадськістю: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/public-engagement-gov/>).

Опрацювання зазначених онлайн-курсів не є обов'язковим і здійснюється за власною ініціативою здобувача як форма неформальної освіти. Не є обов'язковими також саме ці курси та можуть бути пройдені інші тематичні курси, тренінги тощо.

Порядок зарахування результатів неформальної освіти:

Результати проходження онлайн-курсів можуть бути зараховані як складова самостійної роботи за зверненням здобувача в порядку, визначеному Положенням про порядок визнання результатів навчання набутих у неформальній/інформальній освіті (<https://nam.kyiv.ua/files/pdf/polozhennia-pro-neformalnu-ta-informalnu-osvitu.pdf>).

Максимальна кількість балів – до 10 балів у межах самостійної роботи.

Методи навчання на лекціях: вербальний метод (лекція, дискусія, консультація, обговорення тощо); методи візуалізації (презентація, метод ілюстрації, метод демонстрацій: та інші); робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування тощо); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо).

Методи навчання на семінарських заняттях: вербальний метод (дискусія, співбесіда тощо) через постановку проблем у сфері адміністративного судочинства та її системи, а також їхнє обговорення з метою пошуку оптимальних шляхів вирішення цих проблем; метод візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші); робота з навчально-методичною літературою (рецензування, підготовка реферату, есе, доповіді тощо); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); кейс-метод (вирішення ситуацій тощо); практичний, пошуковий метод.

Методи оцінювання: для поточного контролю у вигляді усного та письмового опитування, фронтального опитування, тестування, написання есе (рефератів), виконання індивідуальних та групових проєктів, творчих завдань, тощо; для підсумкового контролю проведення екзамену (усна та/або письмова відповідь, тестування, вирішення завдань, виконання вправ тощо).

Засоби діагностики результатів навчання. Поточний контроль може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою. Підсумковий контроль передбачає проведення екзамену.

Порядок оцінювання результатів навчання:

Оцінювання здійснюється за 100 бальною шкалою.

Поточний контроль та самостійна робота = 60 балів.

Підсумковий контроль = 40 балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота - 60											Підсумковий контроль	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	Самостійна робота		
5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	10 балів	40 балів	100 балів

Для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота - 60		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50 балів	10 балів	40 балів	100 балів

Рекомендована література:

1. Адміністративне право та адміністративний процес України в умовах воєнного стану : монографія / за заг. ред. В. Фелика, В. Курила. Київ: Видавництво «Людмила», 2023. 704 с. URL: <https://www.ssaals.com.ua/pravo/administratyvne-pravo-ta-administra/9174>
2. Адміністративно-судове процесуальне право: підручник / за заг. ред. Д.В. Лученка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: НЮУ ім. Я. Мудрого, 2024. 696 с. URL: <https://dspace.nlu.edu.ua/items/6de82258-95b6-4e9b-a646-66cc8f97e3db>
3. Адміністративне судочинство: підручник / за заг. ред. Н. Писаренко. Київ: К.І.С., 2024. 336 с. URL: <https://er.ucu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/b05b7dea-ed4e-4d1a-b257-65423b769ecd/content>
4. Адміністративне судочинство України: теорія та практика: монографія / за заг. ред. О. М. Нечитайла; редкол.: О.М. Нечитайло (голова редкол.), М.І. Смокович, В.П. Базов, В.М. Бевзенко, Ю.П. Битяк, Т.О. Коломоєць та ін. Київ: ВАІТЕ, 2015. 288 с.
5. Євдокіменко С.А. Дослідження адміністративно-правового забезпечення громадської безпеки в Україні: монографія. Харків: Вид-во «Майдан», 2021. 492 с.
6. Євдокіменко С.А., Євдокіменко С.В. Угода України з Європейським Союзом – основа фінансової стабільності в Україні. Європейські перспективи. 2021. No 1. С. 174–181. URL: <https://doi.org/10.32782/EP.2021.27>
7. Франчук В.І., Пригунов П.Я., Мельник С.І. Безпека об'єктів критичної інфраструктури в Україні: організаційно-нормативні проблеми та підходи. Соціально-правові студії. 2021. No 3(13). С. 142–148. URL: <https://doi.org/10.32518/2617-4162-2021-3-142-148>
8. Mishyna N.V. Role of local and regional authorities in the implementation of ECTHR judgments: bibliographical review. Юридичний вісник. 2023. No 3. С. 146–151.
9. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 06.07.2005 No 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>
10. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 No 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
11. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17.02.2022 No 2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-IX#Text>

12. Про громадянство України: Закон України від 18.01.2001 No 2235-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14#Text>

13. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 No 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>

Викладач: *Євдокіменко Сергій Анатолійович*, доктор юридичних наук, доцент кафедри публічного та приватного права.

Гарант освітньої програми:

Козакова Ірина Віталіївна

кандидат юридичних наук, доцент

